Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
31 МАЙ 1971 й.
ДУШАНБА
№ 126 (1601).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

✻ Халқ истеъмоли буюмларига кенг йўл

Директиваларда БИТИЛГАН

«ЎЗБЕКИСТОН ССРда ЧАРМ ПОЙАФЗАЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ 1,5—1,7 БАРАВАР КУПАЙТИРИЛСИН...» (КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

МАВСУМИЙ ПОЙАФЗАЛЛАР

ШУ КУННИНГ ИНТЕРВЬЮСИ

Куни-кеча тошкентлик пойафзалчилар йил бошидан бери икки миллионинчи жуфт чарм пойафзалларини ишлаб чиқардилар.

Мухбиримиз пойафзал фабрикаларининг раҳбарларидан мавсумий буюмлар ишлаб чиқариш қандай кетаётгани ҳақида сўзлаб беришни сўради.

С. АЮПОВ — 1-пойафзал фабрикасининг директори: — Мавсумий пойафзаллар ишлаб чиқариш қониқарли кетаяпти. Ҳозиргача аёлларнинг 51 минг жуфт пантолетлари тикилди. Шулардан яна 43 минг жуфтини тайёрлаш кўзда тутилган. Шунингдек, болаларнинг пойафзалларини оммавий ишлаб чиқариш ҳам тез суръатлар билан амалга оширидаяпти.

Л. БЕРЕЗОВСКИЙ — 2-пойафзал фабрикасининг бош инженери: — Корхонамизда баҳорги-ёзги мавсум учун 30 хилдан ортиқ пойафзалларнинг янги моделлари ишлаб чиқилди. Уларнинг кўпчилиги модаларнинг сўнгги ютуқлари асосидадир.

Апрель ойида, участкани реконструкция қилганимиздан сўнг, фабрикамизда елимлаш йўли билан тайёрланадиган эркакларнинг шиппакларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилган эди. Бу пойафзаллар чехча намуна бўйича тайёрланган. Шунингдек, сунъий чармдан ишлаб чиқарилаётган эркаклар сандалетлари ҳам харидорларга маъқул бўляпти. Шу боисдан савдо ташкилотлари шу буюмлардан 150 минг жуфтини тайёрлаб бериш юзасидан биз билан шартнома тузишди.

— Кузги ва қишки пойафзалларнинг моделлари хусусида ҳам гапириб берсангиз.

Л. БЕРЕЗОВСКИЙ: — Кўчада ёз қуёши ҳамма ёқни қиздираяпти. Коллективимиз аъзолари эса ҳозирдан бошлаб кузги-қишки мавсумга мўлжалланган пойафзаллар ишлаб чиқаришга тараддуд кўрмоқда. Июль ойининг биринчи кунидан бошлаб корхонамизнинг бир қатор цехларидаги конвейерлардан янги буюмлар тушириб олинади. Сунъий мўйнадан тайёрланадиган ботинкаларнинг катта тўпини ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Бундай пойафзаллар биринчи бор ишлаб чиқарилади. Биз аёлларимизни ҳам янги маҳсулотларимиз билан хурсанд қиламиз. Уларга атаган совғамиз кузги-қишки мавсумга мўлжалланган этикчалардир.

С. АЮПОВ: — Фабрикамиз коллективи кузги-қишки мавсумга мўлжалланган пойафзаллар ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрмоқда. Мавсумнинг янгилиги—япон материалларидан тайёрланадиган этикчалардир. Июль ойидан бошлаб ана шу маҳсулотлар потокдан тушириб олинади.

— Коллективингиз аъзоларининг 1971 йилги режалари қандай?

С. АЮПОВ: — Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилини яхши бошладик. Ўтган тўрт ой мобайнида ишчиларимиз пландан ташқари 50 минг жуфт пойафзал тайёрлашди. 1971 йил топшириғини муддатидан илгари — 27 декабрда бажаришга қарор қилдик.

Ҳозир 3-қурилиш тресги ишлаб чиқариш корпусини қурмоқда. Лекин таассуфки, бу ердаги ишларнинг суръати паст. Бунга қурувчилар айбдор эмас. Лойиҳа-смета ҳужжатларини тузиш орқага суриляпти. «Узгипротяжпром» институти ана шу ишни тезлатса, айни муддао бўлур эди. Ана шунда биз 1973 йилнинг биринчи ярмида потокларни ишга тушириш имкониятига эга бўламиз. Чунки ана шу корпус йилига 5 миллион жуфтдан ортиқ пойафзал ишлаб чиқаради. Бу рақам замирида катта мазмун ётибди. Бунинг учун ушбу рақамни таққослаш учун келтирсак, ҳамма нарса ойдинлашади. Фабрикамиз 1971 йилда 5 миллион 329 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқаришни планлаштирган. Янги корпус фойдаланишга топширилгач, бу рақамнинг нақадар салмоқли бўлиши кўзга, равшан ташланиб турибди.

Л. БЕРЕЗОВСКИЙ: — Шу йилнинг дастлабки тўрт ойи мобайнида пландан ташқари 86 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Йиллик топшириқни 28 декабрда бажаришга ва планга қўшимча 24 минг жуфт моделли пойафзал тайёрлашга қарор қилинди.

Йилнинг охирларига бориб Чилонзорда бунёд этилаётган янги фабрикага кўчиб ўтармиз. Чунки қурувчиларимиз бизга ваъда беришиб, янги фабрикани шу йилнинг тўртинчи кварталида фойдаланишга топшириш ниятида эканликларини айтишди. Бу —такомиллашган, юксак механизациялашган корхона бўлади. Унинг қуввати йилига 3 миллион жуфт моделли пойафзал ишлаб чиқаришга етади. Ҳозир фабрикамизда 1,2 миллион жуфт пойафзал тайёрланмоқда.

13 ИЮНЬ *Сайловлар куни*

НОМЗОД БИЛАН УЧРАШУВ

Республика рус тили ва адабиёти педагогика институтида 20-Фурманов сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Советн депутатлигига номзод, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Борис Андреевич Зайцев билан сайловчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувда «Бешқайрағоч» маҳалла комиссиясининг раиси Г. Собиров, рус тили ва адабиёти педагогика институтининг студенти Р. Шиналиева, шу институт проректори С. Солиев ва бошқалар сайловчилар номидан депутатликка номзод Б. А. Зайцевга наказлар бердилар. Улар 13 июнь куни республика Олий Совети ва маҳаллий советларга бўладиган сайловда депутатликка номзод учун якдиллик билан овоз беришга сўз бердилар. Б. А. Зайцев сайловчиларнинг ишончини оқлашга ваъда берди.

«Қизил тонг» фирмасининг маданият саройида жойлашган 6-сайлов участкасида сайловга ҳамма нарса тахт. Номзодлар билан учрашувлар давом этмоқда.

СУРАТДА: сайлов участкаси қошидаги агитпунктнинг ёш агитаторларидан (чапдан ўнгга) Ольга Кузнецова ва София Каримова.

Янги лойиҳалар

ҚУЛАЙ ВА ШИНАМ

Тошкент бош плани ва «Ташгипрогор» институтларининг мутахассислари панелдан қурилган икки қаватли коттежлар лойиҳасини тузишда турар жой биноларининг қулай ва шинам бўлишига эътибор беришди.

Ҳар бири беш хонадан иборат бўлган иккита квартира хонадонлар учун жуда қулай бўлади. Уйнинг ёнига томорқа участкаларқ ажратилади. Уйларни монтаж қилишда Тошкентда кўпдан буён ишлаб чиқариладиган панеллар қўлланилади.

Куни-кеча 153-трестининг қурувчилари Чилонзорнинг Д-20 секторида қуриладиган икки қаватли коттежларнинг пойдеворини қуриб бўлишди. Бундай уйлар «Шимол» массивидаги А-3 ва Д-3 микрорайонларда ҳам қурила бошланди.

✻ Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

ОЗОДАЛИК—САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Болалар боғчалари ва яслиларида санитария ва гигиена қоидаларига қандай риоя қилинмоқда? Ана шу масала ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш шаҳар штабининг навбатдаги мажлисида муҳокама қилинди. Ўтказилган текширишлар Тошкентдаги мактабгача бўлган кўпгина муассасаларда озодагарчиликка етарли аҳамият берилаётганлигини кўрсатди. Болалар комбинатларининг хона ва территориялари ёғ тушса ялагудек. Озиқ-овқат маҳсулотлари яхши сақланади.

Бироқ, Киров, Фрунзе районларида айрим боғча ва яслилар борки, улар водопровод суви билан ёмон таъминланади. Бу ердаги боғчаларда холодильниклар йўқ. Бундан ташқари, тарбиячиларнинг хоналарда озодагарчиликни ва тозаликни йўлга қўйиш хусусида ғамхўрлик қилмаслик ҳоллари аниқланди. Болалар ўйнайдиган ўйинчоқлар ҳамма вақт ҳам яхши сақланади деб бўлмайди. Ана шу фактларнинг ҳаммасига жиддий эътибор бериш керак. «Водоканал» трестининг раҳбарларига қисқа муддат ичида ҳамма болалар муассасаларини водопровод суви билан таъминлаш таклиф этилди.

Болаларнинг ёзги каникул пайтларида уларнинг дам олишлари билан шуғулланадиган ташкилотлар ҳам санитария тартиб қоидаларига риоя қилиш ҳақида ўйлашлари лозим. Пионер лагерларида, спорт-соғломлаштириш лагерларида, мактаблар ҳузуридаги болалар майдончаларида санитария врачларининг барча талабларини сўзсиз бажариш лозим.

Штаб мажлисида шаҳардаги сузиш ҳавзаларининг аҳволи ҳақидаги масала ҳам кўтарилди. Ёз ойларида уйларида каникулни ўтказиш учун қолган болалар бу ерда кун бўйи чўмилишади. Бироқ, ҳозир кўпчилик кварталлардаги бассейнлар жуда ёмон аҳволда. ЖЭКларнинг раҳбарлари уларнинг аҳволидан хабар олмайди. Бу — ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. ЖЭКлар ва уй бошқармалари ҳар бир бассейн устидан етарли контроль ўрнатмоғи лозим.

Тошкент шаҳрини санитария жиҳатидан ободонлаштириш масалалари ҳам қараб чиқилди. Кўпгина кварталларда етарли тозалик йўлга қўйилган. Лекин 1, 2-Қорақамиш массивидаги аҳвол кишида ташвиш уйғотади. У ердан чиққан ахлат ва чиқиндилар ёмон ташилмоқда. Ц—14 кварталида эса қурилиш чиқиндилари ўз вақтида ташиб олинмайди. Шу туфайли ахлатлар уюми пайдо бўлган. Ирригация тармоқлари ҳам кўмилиб қолган. Бу нарса дарахтларнинг қуриб қолишига олиб келади. Шуни ҳам айтиш кераккн, Киров ва Ленин районларида бир қатор кўчаларда дарахтларни суғориш масаласи ҳал қилинган эмас. Баъзи жойларда ирригация тармоқларини тартибга келтириш лозим. Бу ерда ташкилий ишларни йўлга қўйишда аҳоли ёрдам бериши мумкин.

Мана, ёз ҳам бошланди. Сабзавот, мева-чевалар, қовун-тарвузлар кўпаядиган пайт, кунлар қизийдиган пайт келаяпти. Шунинг учун ошқозон-ичак касалликларининг олдини олишга асосий эътиборни қаратиш лозим. Ёз неъматлари билан савдо қилаётган магазинларда ва бозорларда санитария қоидаларига қатъий риоя қилмоқ керак. Ҳамма савдо объектлари, ошхоналар намунали тартибда бўлмоғи лозим.

ЙИРИК ИЛМИЙ МАРКАЗ

Республика гидрогеология институти билан Ўзбекистон гидрогеология тресги бирлаштирилди. Мақсад ишлаб чиқаришнинг илм билан алоқасини мустаҳкамлашдан, илмий масалаларни биргаликда ҳал қилишдан иборат.

— Бирлашиш катта самара беради,—деди гидрогеология институтининг кафедра мудири Аҳмад Исмоилов.— Мунозарали масалалар қисқа муддатда ҳамкорликда ҳал этилади.

Яқинда Гидрогеология тресги ходимлари Ўзбекистон ер ости сувлари запасини аниқладилар. Она диёримизнинг ер остидаги сув Сирдарёда оқиб ўтадиган оби-ҳаётдан икки баравар кўп экан.

ХАЗИНАТОПАРЛАР ЗАФАРИ

«Тошкентгеология» трестига қарашли комплекс геология, суратга олиш ва хариталаш экспедицияси хазинатопарлари яна бир зафар қучдилар. Хазинатопарлар коллективи беш ойлик геологик- тадқиқот ишларини муддатидан олдин адо этишга муваффақ бўлдилар.

Комплекс геология, суратга олиш ва хариталаш экспедицияси коллективи республикамизнинг барча майдонларидаги фойдали қазилма конлари нуқталарини суратга олиш ва хариталаш ишларини кўнгилдагидек олиб бордилар.

Экспедицияга қарашли Фарғона, Нурота, Тебинбулоқ, Яхтон, Қўйтош, Қоратепа партиячилари беш ойлик планни муддатидан олдин бажаришга муваффақ бўлдилар.

Ҳозирги пайтда геологлар Олмалиқ, Қурама, Чотқол тоғларида геологик суратга олиш ишларини бажармоқдалар.

Айниқса, Қурама вилоятида олтин конларини қидириш ишлари диққатга сазовордир. Толмас хазинатопарларнинг самарали изланишлари туфайли кейинги вақтларда Ангрен аччиқтош кони, Ширмонбулоқ габброси, Самарчуқ олтин майдони, Туячаовул олтин конларининг топилиши шу экспедиция геологларининг меҳнат муваффақиятларидан бири ҳисобланади.

Экспедиция коллективи ярим йиллик планни муддатидан ўн кун илгари бажариш учун куч-қудратини сафарбар этмоқда.

ТАРИХИЙ САНАГА БАҒИШЛАБ

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти тарих факультети судентларининг илмий-назарий конференцияси КПСС XXIV съездида иштирок этган чет эл коммунистик ва миллий-демократик партиялари вакилларининг нутқларига бағишланди. Конференцияда студентлардан Н. Дамиров, Б. Қорабекова, А. Абдушева, Т. Омонжуловларнинг докладларини эътибор билан тингладилар.

ТОНГГИ *газеталарда*

✦ Кеча Чехословакия Коммунистик партиясининг XIV съездида қатнашган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси Прагадан Москвага қайтиб келди.

✦ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Канада Коммунистик партиясининг 50 йиллиги муносабати билан қизғин қардошларча салом ва самимий табриклар йўллади.

✦ Қуёш системаси планеталарини ўрганиш программасига мувофиқ ва Марс планетасини янада тўлиқ тадқиқ этиш мақсадида 1971 йил 28 май куни Москва вақти билан соат 18 дан 26 минут ўтганда Совет Иттифоқида планеталараро «Марс-3» автомат станцияси учирилди.

Планеталараро автомат станциясининг вазни учирувчи ракетанинг охирги босқичидан ташқари 4650 килограмм.

ЁШ БАСТАКОР ИЖОДИ

Мирхалил Маҳмудов Тошкент Давлат консерваториясининг композиторлик бўлимида ўқиган эди. Талантли йигит диплом иши учун ўзбек халқ куйларидан «Сурнай навоси»ни танлади. Шу куй асосида у яратган симфоник асарга Москва Давлат консерваториясининг кафедра мудири, таниқли музикашунос Ф. Ф. Шиллер, Ўзбекистон композиторлар союзининг раиси А. Жабборовлар юқори баҳо беришди. «Сурнай навоси»нинг симфоник варианти «Баҳор» ва Свердлов номли концерт залларида бир неча марта янгради.

Ўзбек Давлат филармониясининг симфоник оркестри Новосибирскда гастролда бўлганда М. Маҳмудовнинг «Симфоник» эскизлар»ни ҳам ижро этди.

Ҳамза номли музика билим юртида ўқитувчи бўлиб ишлаётган М. Маҳмудов ҳозир 10 қисмдан иборат кантата тайёрлаяпти. Кантата ўзбек классик шоирларининг ғазаллари асосида яратилади.

Ёш композитор ўз кантатасини Ўзбекистон композиторларининг навбатдаги съездигача ёзиб тугатишга аҳд қилди.

Ўқувчилар касб танламоқдалар

Ўрта мактабларни битирган ўқувчиларни ишлаб чиқариш корхоналарида қучоқ очиб кутиб оладилар, уларга касб-ҳунар ўргатадилар.

Шаҳардаги 28-ўрта мактабнинг битирувчилари корхоналарда ўз ўринларини эгаллайдилар. «Миконд» заводининг илғор ишчиси Зарифа Қосимова ҳам шу мактабдан ҳаётга йўлланма олган эди. Ҳалол меҳнат уни элга танитди. Зарифа Ўзбекистон ССР Олий Советн депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. Унинг мактабдоши, ҳамкасби Дилором Баҳодирова эса шаҳар Совети депутатлигига номзод.

Мактабда ўтказилган «Ким бўлсам экан?» деган кечада Тошкент электрон-механика техникуми, 22-профессионал техника билим юрти ҳамда «Шарқ» мебель» фирмаси новаторлари қатнашдилар.

Ишчилар ўқувчиларга касб сирлари, уни қандай эгаллаш лозимлиги ҳақида ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар.

ТЕХНИКА ОЛИМЛАР ХИЗМАТИДА

Тошкентдаги Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси институтида янги электрон ҳисоблаш машинаси — «Минск-22» ишга туширилди.

Илгари қишлоқ хўжалик экономикаси масалаларини ҳисоблаб чиқариш учун бир неча киши банд бўларди. «Минск-22» машинаси эса бир йўла 15—20 кишининг ишини бажаради. У масалаларни қисқа муддат ичида ҳисоблаб чиқаради.

Институтда ҳисоблаш машинаси учун экономика масалаларини программалаштириб берадиган бўлим ҳам иш олиб боряпти.

ЭРКАТОЙЛАР ДАРГОҲИ

Пойтахтимизда замонавий болалар боғчаларини кўплаб қуришга алоҳида эътибор берилмоқда. Шу кунларда Ленин, Ҳамза, Куйбишев, Собир Раҳимов районларида эркатойларнинг янги даргоҳларини қуриш ишлари олиб борилмоқда.

Шу йилнинг ўзида 15 та боғча ишга туширилиши мўлжалланмоқда.

Яқинда Бешқайрағоч массиви, «Марказ-14» кварталида, Чилонзорда янги боғчалар ишга туширилди.

Венгрия Халқ Республикаси. Эгер — қадимий архитектура ёдгорликларига бой шаҳар. Ҳ. Шодиев, фотоси.

ИЮНЬ ҲАВОСИ

Июнь саратоннинг биринчи ойи. Қуёш тиккага келиб, ўзининг сахий нурини бутун борлиққа пуркайди. Лекин май ойида ҳам қуёш ҳароратини «аямади».

Июнь ойида кундуз кунлари узоқ, кечалари қисқа бўлади. Қуёш бутун табиатга ва экинларга ҳаёт бахш этади. Ойлик ўртача ҳарорат 25-27 даража бўлади. Бундай ҳароратни 1 дан 7 июнгача бўлган кунларда сезиш мумкин. Ўша кунлари кечаси бироз салқинроқ бўлиб, термометр симоби 10—15 даража иссиқни кўрсатади.

Ойнинг биринчи ўн кунлигида ҳарорат кўтарилиб, кундуз кунлари 33—38 даража бўлади. Шунинг учун ҳам дам олиш кунларини қаерда ўтказиш ҳақида олдиндан ўйлаган маъқул. Кечалари ҳам ҳарорат 23 даражагача кўтарилиб боради.

Шу ойда бироз ёмғир ёғиб ўтиши, момақалдироқ бўлиши мумкин. 1,4 ва 6-беш кунликларда яхшигина шабода эсади. Унинг тезлиги секундига 12—17 метр бўлади.

У. ТИМОШЕНКО, Ўрта Осиё гидромарказининг катта инженер-синоптиги.

Футбол

СССР—ИСПАНИЯ—2:1

Кеча Москвадаги В. И. Ленин номли Марказий стадионда Европа биринчилигининг тўртинчи саралаш группасида қатнашаётган СССР ва Испания терма командалари учрашдилар.

Командалар майдонга қуйидаги составда тушди.

СССР — Рудаков, Дзодзуашвили Шестернев, Зиков, Капличний, Колотов, Мунтян, (Федотов), Сабо, Банишевский, (Г. Нодия), Шевченко, Еврюжихин.

Испания — Ирибар, Соль, (Анто), Гальего, Бенито, Тононо, Виолетта (Лора), Кларамунт, Амансио, Рексач, Уриарте, Чурука.

Учрашув совет футболчиларининг ҳужуми билан бошланди. Чунки, бу ўйиннинг натижаси СССР командаси учун катта аҳамиятга эга эди. Испания командаси группада бирорта ҳам мағлубиятга учрамаган, икки учрашувдан сўнг 4 очкога эга эди.

Ўйиннинг бошларида совет футболчилари анчагина ҳаяжонландилар. Ҳисобни очиш учун қатор имкониятлар бой берилди. Испанияликлар эса қарши хавфли ҳужумлар билан жавоб берадилар. Уларнинг сафида, айниқса Чурука, Амансио, Рекчас ажралиб туради.

Ўйиннинг биринчи ярмида Еврюжихин, Сабо қулай имкониятлардан фойдалана олмади. Айниқса, 26-минутда дарвоза олдида танҳо қолган Колотов шошиб қолиб, тўпни тўғри дарвозабон Ирибарга бериб қўйди.

Иккинчи тайм совет командасининг янада устунлиги билан ўтди. Совет футболчиларининг шиддатли ҳужуми 79-минутда муваффақиятли якунланди. Колотов жарима майдонидан туриб испанияликлар дарвозасига биринчи тўпни киритди. Орадан тўрт минут ўтгандан сўнг Шевченко ҳисобни 2:0 га етказди. Ўйин тугашига 3 минут қолганда Рекчас ягона жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлди.

Совет футболчилари 2:1 ҳисоби билан ғалаба қозондилар.

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Тошкент политехника институтининг кимё-технология факультетида химия кунига бағишланган дўстлик кечаси бўлиб ўтди. Бу кечада Тошкентда ўқиётган чех студентлари ҳам қатнашдилар.

Кечада сўзга чиққан нотиқлар мамлакатимизда химия саноатининг ривожланиши ва истиқболи ҳақида гапирдилар. Чехословакиялик дўстлар ҳам ўз мамлакатлари ҳақида завқ билан сўзлаб бердилар.

Кеча охирида факультет бадиий ҳаваскорлари ҳамда чех студентлари куй ва қўшиқлар ижро этиб, йиғилганларни хушнуд этишди.

чет элларда

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

РАБОТ. Ўзбекистон савдо палатаси Президиумининг раиси Ж. И. Илҳомова бошчилигидаги шу палата делегацияси Работга келди. Ўзбекистон ССР савдо палатаси 1969 йилдан бери Осиё ва Африка мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлиги ташкилотининг аъзосидир.

Делегация мамлакатда бўлган вақтда Марокаш савдо-сотиқ доиралари вакиллари ҳамда Касабланка савдо саноат палатаси аъзолари билан учрашди.

БУХАРЕСТ. Ажер Пресс агентлигининг хабар беришича, Румыния жиноят қидирув органлари талончилик мақсадида авария қилганлиги ва қонунга хилоф равишда қурол сақлаганлиги учун қидириб юрган 6 жиноятчи 27 майда Орад шаҳри аэропортига кириб, Румыния авиокомпанияси «Таром»нинг учишга ҳозирланиб турган самолётини босиб олганлар. Бандитлар зўрлик қилиб, экипажни осмонга кўтарилишга ва Австрия аэродромларидан бирида қўнишга мажбур этган. Руминиянинг муътабар давлат органлари Австрия маъмурларидан жиноятчиларни топширишни, самолётни, пассажирларни ва экипажни Руминияга қайтариб беришни талаб этдилар.

Эртага — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БАХТИ

Бизнинг календаримизда биринчи июнь болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни сифатида нишонланади. 1949 йилда Хотин-қизларнинг халқаро демократик федерацияси томонидан бу сана Ер юзидаги яхши ниятли кишиларнинг энг олийжаноб мақсад — уруш кучларига қарашли кураш, болаларнинг бахти ва қувончи учун кураш кунига айланди.

Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунини биз бу йил йигирма биринчи марта нишонлаяпмиз. Лекин бундан ярим асрдан кўпроқ вақт аввал ҳам Совет ҳокимияти томонидан қабул қилинган биринчи қонунларда, тинчлик, ер ҳақидаги, завод ва банкларни национализация қилиш ҳақидаги декретлар билан бир қаторда халқ маорифи, болаларни овқатлантириш, болаларнинг қаровсизлигини тугатиш, болаларни бепул ўқитиш ҳақидаги ҳужжатлар ҳам бор эди.

В. И. Ленин болаларга қанчалик зўр эътибор берганлиги кўпчиликка маълум. 1919 йил 4 январда у Халқ Комиссарлари Советининг болаларни ҳимоя қилиш советини таъсис этиш ҳақидаги қарорига имзо чекди. Гражданлар уруши йилларида, мамлакат чет эл ҳарбий интервенцияси халқаси орасида қолган, ҳар бурда нон ҳисоб-китобли бўлган кунларда Владимир Ильич шундай деган эди: «Биз, катталар очмиз, биз болаларимизга сўнгги чақмоқ қандимизни, сўнгги урвоқ унимизни беришимиз керак». Шу муносабат билан Марказий партия архивида сақланаётган, халқнинг юрагига жуда яқин ва қимматли бўлган ҳужжатлар орасида қизил муқовали кичкина дафтарча — «Болаларнинг дўсти» жамиятининг 1-аъзолик билети борлигини айтиб ўтиш лозим. Бу билет 1923 йил 5 декабрда болаларнинг энг яхши дўсти Владимир Ильич Ленин номига ёзилган эди.

«Ҳамма яхши нарсалар — болалар учун» шиори Совет ҳокимиятининг биринчи йилларида ташланган, бу шиор давлатимиз ҳаётининг қонуни бўлиб қолди. Ёш авлод ҳақида ленинча ғамхўрлик партия ва бутун халқнинг жонажон ишига бўлиб қолди. Ватан ўзининг ёш гражданларидан ҳеч нарсани аямайди. Мактабгача бўлган болалар муассасаларининг гармоғи кенгаймоқда, мактаблар, пионерлар уйи ва саройлари, болаларнинг тиббий муассасалари, театрлари ва кутубхоналарининг сони ортмоқда. Болалар учун юзлаб ёш техниклар ва натуралистлар станциялари, экскурсия-туристик базалар, спорт, музика, бадиий ва бошқа мактаблар барпо қилинган, улар учун миллионлаб тиражда китоб нашр қилинмоқда. Совет болалари учун илм ва фан, маданиятнинг ҳамма даргоҳлари кенг очиқ. Ёш авлодга қардош социалистик мамлакатларда ҳам катта эътибор берилади. У ерларда ҳам болалар кучли ва соғлом бўлиб ўсишлари, ўз қобилиятлари ва талантларини ривожлантиришлари учун, ҳамма шарт-шароит яратилган.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати сўнгги йилларда ёш авлодни ўқитишни ва унга коммунистик тарбия беришни янада яхшилашга қаратилган бир қатор муҳим қарорлар қабул қилди. Жумладан, ўрта умумий таълим мактабини янада ривожлантириш, ҳунар-техника таълимоти системасини такомиллаштириш бўйича қатор тадбирлар белгиланди ва амалга оширилмоқда. СССР Педагогика Фанлари Академияси илмий тадқиқотларининг асосий йўналиши тасдиқланди, совет адабиётини янада ривожлантириш бўйича тадбирлар белгиланди.

Ўзбекистонда ҳам кўпгина ишлар амалга оширилди. Бизнинг республикамизда 3 мингдан ортиқ мактабгача болалар муассасаси бор. Уларда 344 минг бола тарбияланади. Ўтган беш йилликда давлат ва колхозларнинг маблағи ҳисобига 102 минг ўринли боғча ва яслилар қуриб фойдаланишга топширилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати болалар муассасалари тармоғини икки баравар кенгайтириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқдилар.

Мактабнинг совет жамияти ҳаётидаги ролини баҳолаш қийин. Совет кишисининг маънавий қиёфасини белгиловчи ҳамма сифатлар, — коммунистик онглилик, меҳнатга муҳаббат, ватанпарварлик сифатлари мактабнинг фаол иштирокида юзага келади. Ҳозирги пайтда республика мактабларида 3 миллион 300 минг ўғил-қиз тарбияланаяпти.

Бу борада бизнинг шаҳримизда ҳам катта ишлар амалга оширилди. Беш йил мобайнида 77 минг ўринли мактаблар фойдаланишга топширилди, 27 минг ўринли болалар яслиси ва боғчаси қуриб битказилди. Бу ўтган йигирма йил мобайнида қурилгани билан тенгдир.

Болалар — бизнинг қувончимиз, умидимиз ва келажагимиз. Бутун давлат болаларнинг дўсти эканлиги, улар ҳақида қайғуриб, тарбиялаб, ўқитиб ҳимоя қилаётганлиги жуда ажойибдир. Бизда ҳар бир бола жисмоний ва маънавий жиҳатдан соғлом, Коммунистик партияга содиқатли, социалистик ватаннинг чинакам фарзанди бўлиши учун лозим бўлган ҳамма нарса қилинади.

В. ОДИЛОВ.

ТОШКЕНТ ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

Мамлакатимизнинг энг йирик индустриал ва дўстлик ҳамда маданий марказларидан бири бўлган серқуёш Ўзбекистонимизнинг пойтахти — Тошкент шаҳри кун сайин ўзгариб, чирой очиб бораётганини ҳаммамиз яққол кўриб турибмиз. Азим ва ҳамиша навқирон шаҳримизнинг кўрки ва ҳусни-жамоли бугун кечагидан, эртага бугунгидан ҳам гўзаллашиб боряпти.

Дарҳақиқат бундан икки йил аввал, яъни, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга ўтказилган сайловлардан бери Тошкентда ажойиб ўзгаришлар рўй берди. Янги-янги районлар, бир-биридан кўркам, муҳташам, чинакам социалистик шаҳарча тусини олган турар-жой массивлари ва маданий-маиший бинолар ҳамда саноат объектлари бунёд этилди. Бу ўзгаришларнинг деярли ҳаммаси жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати белгилаб берган вазифаларни изчиллик билан амалга ошираётган кўпмиллатли, аҳил, дўст ва биродар шаҳарликлар меҳнатининг самарасидир.

Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловдан буён шаҳар аҳолиси — сайловчиларнинг сони ҳам кескин даражада ошди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг матбуотда эълон қилинган ахборотига кўра, шаҳар аҳолиси сони 1959 йилдаги 927 мингдан 1 миллион 385 минг кишига ошган. Бу сайлов давригача эса, шаҳар аҳолисининг умумий сони 1426,5 минг кишига етган. Бу эса ўз навбатида ўнлаб қўшимча сайлов округлари ташкил этиш имконини берди.

Ўтган сайлов билан бўлажак сайлов ўртасида янги-янги турар-жой массивлари ҳисобига Ҳамза райони ташкил этилди. Ўтган юбилей йилида эса биринчи ўзбек генерали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Собир Раҳимов номи билан аталадиган янги район ташкил этилди.

Аҳоли сонининг ошиши ва территорияларнинг кенгайиши муносабати билан Тошкент шаҳридан республика Олий Советига сайлов ўтказувчи округлар сони бештага кўпайиб, уларнинг ҳаммаси 52 тага етказилди. Бу асосан «Қорақамиш», «Шимолий-Шарқ», Қўйлиқ турар-жой массивлари ва Чилонзор райони территориясидаги 24, 25, 26-турар-жой кварталлари ҳисобига кўпайди.

Шаҳар Совети бўйича 500 та сайлов округи тузилди. Район Советларига сайлов ўтказиш бўйича эса янгидан 32, ҳаммаси бўлиб 1720 та сайлов округлари ташкил этилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайлов тўғрисидаги Низомда белгиланган муддатларда ташкил этилган мазкур округ ва участка сайлов комиссиялари составига партия, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг 15 мингдан ортиқ муносиб вакиллари сайланди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки бу галги сайловларни ўтказувчи округ ва участка сайлов комиссиялари составида хотин-қизлар ва оддий касб эгалари олдинги сайловдагидан анча кўп.

Округ ва участка сайлов комиссиялари составини олдинги сайловларда чиниққан ташкилотчи кишилар ҳисобига тўлдирилди. Сайловчилар орасида сайлов олди агитация-пропаганда ишлари кенг қулоч ёйдириб юборилди. Шаҳар районларидаги 427 та сайлов участкалари ва улар ҳузуридаги оммавий сиёсий ишлар, маданий ҳордиқ чиқариш ўчоғи бўлган агитпунктлар сайловларга доир зарур адабиётлар, брошюралар, республика Олий Совети ва маҳаллий Советларига сайлов тўғрисидаги Низомлар ҳамда кўргазмали агитация воситалари билан олдиндан шинам қилиб безатилган.

Шаҳарнинг барча районларидаги участка сайлов комиссияларининг раислари, секретарлари билан сайловларга тайёргарлик кўришга бағишланган семинарлар инструктив тушунтиришлар ўтказилди. Шаҳар ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлими ходимлари бир қатор район Советлари ижроия комитетларининг секретарлари ва инструкторларининг янгилигини ва ҳали бу борада тажрибаси кам эканлигини ҳисобга олиб, уларга тегишли ёрдам ва кўрсатмалар бериб турибди. Ҳамза, Собир Раҳимов, Сергели ва Октябрь районлари ана шулар жумласидандир. Барча район ижроия комитетлари сайловларни расмийлаштириш учун керакли ҳужжатлар, округ ва участка сайлов комиссиялари учун протокол ва бошқа сайловга доир адабиётлар билан тўла таъминланган.

Шаҳар телефон бошқармаси ҳам мавжуд сайлов округлари ва участкаларини телефонлаштиришни ниҳоясига етказай деб қолди. Айни пайтда сайлов участкаларида ва улар ҳузуридаги агитпунктларда иш қизғин. Агитпунктларда КПСС XXIV съезди материаллари учун алоҳида бурчаклар, СССР халқ хўжалиги ва республика халқ хўжалиги тараққиётини акс эттирувчи диаграммалар, стендлар ташкил этилган. Агитпунктларда, сайлов участкаларида олдинги сайловларда сайловчилар орасида кенг оммавий-сиёсий ва тушунтириш ишлари олиб борган тажрибали, малакали пропагандистлар ва агитаторлар навбатчилик қилмоқдалар. Улар сайловчилардан тушган саволларга тушунарли ва мазмунли жавоб бериш билан бирга Совет сайлов системаси, совет демократияси, совет қонунчилиги, КПСС XXIV съезди материаллари ва сайловчиларни қизиқтирган бошқа мавзуларда лекциялар, суҳбатлар ўтказаётирлар.

Сайловчиларнинг республика Олий Советига номзодлар кўрсатишига бағишланган сайлов олди йиғилишлари ниҳоясига етди. Улар ўзларининг энг муносиб вакилларини шаҳар ва район Советлари депутатлигига ҳам номзод қилиб кўрсатиб бўлишди. Сайлов олди йиғилишлари Совет сайлов системаси чинакам демократик система эканлигини ёрқин намойиш қилмоқда. Бу йиғилишларда халқ ўзининг Советлардаги вакилларидан иш қай даражада бораётганини сўраб-суриштириб, янгидан кўрсатилаётган халқ номзодларига ўз наказларини бераётирлар.

Сайловчилар Советлар ва уларнинг кўп сонли депутатларига ўз наказларининг ижрочиси сифатида ҳурмат билан қарайдилар. 13 июнда ўтказиладиган сайловлар шаҳар меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун меҳнат ва сиёсий активлиги янада ошганлигини тасдиқловчи муҳим тарихий воқеа бўлиб қолади.

К. СОЛИҲОВ,
С. ТУРДИЕВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг ходимлари.

13 ИЮНЬ
Сайловлар куни

«ҲАР ДОИМ БЎЛСИН ҚУЁШ!»
Монгол рассоми Амголаннинг шу номдаги картинасидан репродукция.

ЁШЛАРГА КЎМАКДОШ БЎЛАЙЛИК

Ёшларимиз мактаб, техникум, олий ўқув юртлари қучоғида билим олмоқдалар. Умумий таълимнинг жорий этилганлиги бу соҳада қилинган жуда катта ишдир.

Ўнинчи синфни битириб чиққан ёшларга политехника таълими бериш, уларда касб-ҳунарга қизиқишни уйғотиш социалистик тузумимизнинг ҳозирги босқичида юксак аҳамият касб этади. Мазкур масалани кўзда тутган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети халқ хўжалигининг барча соҳаларини ишчи ва хизматчи кадрлар билан яхшироқ таъминлаш мақсадида махсус қарор қабул қилдилар.

Қарорда қайд қилиб ўтилганидек, ўтган беш йилликнинг тўрт йили мобайнида республика корхоналари, қурилишлари, муассасалари, колхоз ва совхозларига 669 минг йигит ва қиз янгидан қабул қилинди. Бу ёшлар умумтаълим ўрта мактабларини ва ҳунар техника билим юртларини битириб чиққандир.

Кейинги йилларда халқ маорифи органлари мактаб ўқувчиларининг меҳнат тарбиясига катта эътибор бермоқдалар. Кўпгина умумтаълим мактаблари ўқувчиларига тракторлар, автомобиллар, пахта териш машиналарини ҳайдаш ўргатилмоқда. Кўрилган бу тадбирлар халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида малакали ишчи кадрларнинг сафини тўлдириш имконини берди.

Бироқ, республикамизда ўрта мактаб ўқувчиларини халқ хўжалигига зарур бўлган касб ва ихтисосларга ўргатиш борасида олиб борилаётган ишлар юқори талаб даражасида эмас. Ёшлар кўпинча касб-ҳунар танлашда маслаҳатга муҳтождирлар. Натижада, ўрта мактабни битириб чиққан ўқувчиларнинг кўпи олий ўқув юртлари ҳамда техникумларга ариза топширмоқдалар. Ҳунар-техника мактабларига эса уларнинг жуда оз қисми киради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети ёшларнинг касб танлашига доир ишларни ҳозирги шароитда яхшилаш зарурлигини назарда тутган ҳолда, янги беш йилликда умумтаълим мактабларини тамомлаб чиқувчилардан қарийб бир ярим миллион кишини халқ хўжалиги тармоқларида ишга жойлаштириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланган махсус қарор қабул қилдилар.

Маълумки, Тошкент шаҳрида қурилиш ишлари кўлами кейинги йилларда кескин ошиб кетди. Бинобарин, «Главташкентстрой»га қарашли бўлинмалар ва пудратчи ташкилотларда ҳам қурувчиларга бўлган талаб каттадир.

«Главташкентстрой» коллегияси партия ва ҳукуматимизнинг ана шу қарорига жавобан ёшларнинг касб танлашига доир ишларни яхшилаш тадбирларини белгилаб чиқди. Жумладан, ёшларнинг касб танлаши бўйича идоралараро кенгаш ҳайъати ўн кишидан иборат қилиб ташкил этилди. Шунингдек, бу кенгашнинг низоми ҳам тузилди. Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлими билан ҳамкорликда 25 мактаб «Главташкентстрой» ташкилотлари ҳамда корхоналарига бириктириб қўйилди. Мактабларни оталиққа олган қурилиш ташкилотлари ҳамда корхоналар раҳбарлари зиммасига ўқувчиларни қурилиш касблари билан таништириш, шу мақсадда очиқ эшиклар куни ўтказиш, мактаб болаларининг кекса ишчилар, қурилиш трестлари ҳамда бошқармалар раҳбарлари билан учрашувларини ташкил этиш вазифасини юклади.

Бошқармага қарашли ўқув комбинатида махсус кабинет, қурилиш трестларида эса ёшларнинг касб танлашлари бўйича секторлар ташкил этилди. Бу кабинет ва секторлар коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда қурилиш ташкилотларининг роли, капитал маблағлар сарфлашнинг ўсиб бориши, Тошкентдаги муҳташам бинолар, пойтахтимиз қурилишларининг истиқболи, ёш бинокорларнинг турмуши, маиший аҳволи ва ўқуви ҳақидаги маълумотларни пропаганда қилади.

Оталиққа олинган мактабларнинг ўқувчилари учун илғор қурилиш объектларига экскурсиялар уюштирилади.

Бош бошқарма ҳузуридаги кенгаш ҳайъати қурилиш ташкилотлари ҳамда корхоналарнинг ёшларнинг касб танлаши бўйича олиб бораётган ишлари юзасидан ҳисоботларини вақти-вақти билан тинглаб туради. Шунингдек, оталиққа олинган ташкилотларда олиб борилаётган ишларни бошқаради.

Бу соҳада қилинадиган ишларни янада конкретлаштириш мақсадида бош бошқарма ҳузурида тузилган ёшларнинг касб танлаши бўйича кенгашнинг 1971 йил 1-ярми учун календарь план ҳам тасдиқланди. Календарь планда кенгашларнинг ўтказилиш вақтлари, бу кенгашларда қандай масалалар кўрилиши баён этилган.

Чора-тадбирлар планини тузиб чиқиш ҳамда уни тасдиқлаш бажариладиган ишларнинг бошланиши, холос. Ҳамма гап ана шу тадбирларнинг рўёбга чиқарилишидадир. Трестлар ва бошқармалар, «Главташкентстрой»га қарашли саноат корхоналари ва автобазалар партия ташкилотлари, хўжалик органларининг раҳбарлари ёшларга касб-ҳунар ўргатишда жонбозлик кўрсатмоқлари керак. Ёшлар бизнинг келажагимиздир. Уларнинг касб танлашларида, ҳаётда ўз йўлларини топиб олишларида тажрибали ишчилар, коммунистлар ва комсомоллар ўрнак бўлмоқлари лозим.

З. САЙДАЛИЕВ,
«Главташкентстрой» кадрлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

СУРАТДА: Тошкент лак-бўёқ заводи сувда эритиладиган бўёқлар цехининг пешқадам аппаратчиси, коммунист Анна Осмиовская. У шахсий беш йиллик топшириқларини тўрт йилда бажаришга аҳд қилган.

М. Нуриддинов фотоси.

НОЁБ САНЪАТ АСАРЛАРИ

Машҳур дорбоз Тошкентбой ота Эгамбердиевнинг номи бутун республикамизга маълум. Ҳайкалтарошлардан М. Мусабоев ва Х. Ҳусниддинхўжаевлар машҳур дорбознинг ҳайкалини яратдилар. Ҳайкалтарошлар асарни Ўзбекистон халқлари санъати музейига топширдилар.

Кўз олдимизда машҳур дорбознинг мардонавор қиёфаси. У қўлида лангарчўп ушлаб турибди. Ҳайкалтарошлар Т. Эгамбердиевнинг дорда ўйнаётган пайтдаги ҳолатини акс эттирганлар.

— Яқинда музейимизга икки юздан ортиқ экспонат олинди, — деди музейнинг бош муҳофазачиси З. Ғуломов, — айниқса, О. И. Татевосян ва Николаевларнинг Уста Мўмин деб номланган асари диққатга сазовор. Бундан ташқари, XIX асрда тикилган ноёб сўзана ҳам музей экспонатига айланди.

«Ҳар доим бўлсин қуёш!»

Эртага шаҳар марказидаги М. Горький номли болалар боғида бахтиёрларнинг қувноқ кулгилари янграйди. Бизнинг кичик гражданларимиз Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунини нишонлаш учун йиғиладилар. Болалар ҳузурига француз қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг қатнашчиси А. Г. Айрапетов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи З. Н. Лукиналар меҳмон бўлиб келади.

Бахтиёрлар бу ерда қўйиб берилган концертни ва М. Горький номли болалар боғи қўғирчоқ театри спектаклини мароқ билан томоша қиладилар.

Кечқурун эса боғда улар «Жаҳонга тинчлик» тематик программасида қатнашадилар.

Болалар кунига бағишланган тантаналарда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи М. Одилова, Улуғ Ватан урушининг ветерани, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Эргашев ва бошқалар қатнашишади. Улар болаларга меҳнат, тинчлик ва бахтли замон ҳақида сўзлаб берадилар.

ЭРКАТОЙЛАР ГУЛШАНИ

Бешқайрағоч массиви кун сайин обод бўлиб боряпти. Бу ерда 280 болага мўлжалланган янги ясли-боғча биноси яқинда фойдаланишга топширилди. Мазкур 450-болалар ясли-боғчасида 12 та группа бор. Тўртта кичик группада энг кенжатойлар — ясли болалари тарбия олишаяпти.

Ясли-боғча мудираси Маъмура Қодирова қувонч билан қуйидагиларни гапириб берди:

— Эркатойлар тарбияси учун бинода ҳамма нарса муҳайё этилган. Хоналарнинг газлаштирилганлиги, бутун бино иссиқ ва совуқ сув билан таъминланганлиги, айниқса қулайдир. Массивдаги ота-оналар ташаббуси билан боғчамиз атрофи кўкаламзорлаштирилди. Тарбиячиларимиз болаларнинг соғлом, тетик, меҳнатсевар ва идрокли бўлиб ўсишлари учун сидқидиллик билан ишлашаяпти. 236-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчилари катта группаларга вақти-вақти билан келиб, машғулотлар ўтказишмоқда.

Массивдаги кўплаб ота-оналар боғчанинг М. Шоабдураҳмонова, Я. Абдусатторова, Т. Камолова каби болажон тарбиячиларидан беҳад миннатдор бўлишмоқда.

Муаттар АҲМЕДОВА.

Салом, пионер ёзи!

Кўнгилли ёз бошланди. Мактабларда сўнгги қўнғироқлар чалиниб, йил бўйи билим олган бахтиёрлар дам олиш учун ёзги каникулга чиқдилар. Уларни энди гўзал оромгоҳлар, лагерлар ва санаторийлар интизор бўлиб кутмоқда. Фарзандларимизнинг кўнгилли ва қувноқ дам олишлари, ёзни мазмунли ўтказишлари учун ҳар вақтдагидек ҳамма жойда етарли шарт-шароитлар яратилди.

Эртадан кейин шаҳар ва шаҳардан ташқаридаги лагерларда пионер ёзи бошланганидан дарак бериб горн садолари янграйди. Бу йил шаҳар атрофидаги элликдан ортиқ пионер лагерларида йигирма саккиз минг бола дам олади. Юқори синф ўқувчиларидан беш минг ўғил-қиз эса шаҳар атрофидаги меҳнат ва дам олиш лагерларида бўладилар, улар меҳнат қилиб чиниқишади ва кўнгилли дам олишади.

Шаҳримиздаги кўпгина мактаб, маҳалла ва турар-жой массивларида ташкил этилган спорт майдончалари ҳамда лагерларда эллик беш минг бола ёзни хушчақчақ ўтказади. Етмиш беш минг ўқувчи мамлакатимизнинг турли жойларида туристик саёҳатларда бўлишади.

Болалар спорти мактабининг 1250 ўқувчиси соғломлаштириш спорти лагерларида ўз маҳоратларини оширадилар. Уларга мастер ва маҳоратли тренерлар спорт сирларини ўргатадилар.

Пионер лагерларида болаларнинг кўнгилли дам олишига энг яхши тарбиячилар, педагоглар ва студентлар раҳбарлик қиладилар. Олий ўқув юртларининг етти юз эллик студенти шаҳар атрофидаги пионер лагерларида тарбиячи ва отряд вожатийлари бўлиб ишлашади.

Шуни қувонч билан айтиш мумкинки, шаҳар атрофидаги деярли ҳамма пионер лагерлари мавсумга тахт қилиб қўйилди. Бу ишда тегишли ташкилотлар ва корхоналар алоҳида намуна кўрсатдилар. Жумладан, экскаватор ремонти, электротехника, авиация, трактор, «Ташсельмаш» заводлари ўз қарамоғидаги пионер лагерларини мавсумга барвақт ҳозирладилар.

Шаҳардаги пионер лагерлари жиҳозланиб, болалар учун керакли барча инвентарлар ва ўйинчоқлар билан тўлиқ таъминланди.

Ҳеч шубҳасиз, бу йилги гўзал ёз ҳам мароқли ва мазмунли ўтади. Ҳамма шароитларни яратган жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимиздан фарзандларимиз беҳад хурсанд.

— Бахтли болалигимиз учун партиямизга раҳмат! — дейишмоқда улар.

Планетамиз янгиликлари

БУДАПЕШТ. ЛОЙОШ КОШУТ КЎЧАСИ — МАРКАЗИЙ ВА ЭНГ ГАВЖУМ КЎЧАЛАРДАН БИРИДИР.

Х. Шодиев фотоси.

Съездолди вахтасида

БЕРЛИН, (АПН мухбири). Германия Бирлашган Социалистик партиясининг округ, район ва бошланғич ташкилотлардаги партия VIII съездига тайёргарлик доирасида ўтган ҳисобот сайлов конференциялари тугади. Булар ўз сафларида 1,9 миллион кишини бирлаштирган партия ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолди. Эришилган муваффақиятларни ишчанлик вазиятида анализ қилиш, социалистик қурилишнинг навбатдаги вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиш учун янги имкониятлар ва резервларни ижодий излаш конференциялар иши учун характерли бўлди.

Партиянинг навбатдаги съездига республиканинг барча аҳолиси тайёргарлик кўраяпти. Айзенхюттенштадт металлурглари, Галле химиклари, Росток кемасозлари ва Шверин кооператорлари, хуллас ГДРнинг барча томонларидан съезд шарафига олинган мажбуриятларни муваффақият билан бажарганликлари ҳақида рапортлар юбормоқдалар.

Кемасозлар маҳсулот сифатини яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини оширишда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Ўтган йили мамлакат верфларида умумий сув сиғими 330 минг бўлган 120 та денгиз кемаси қурилди. ГДРда тайёрланган кемаларнинг катта қисми экспорт учун юборилади. Уларни 27 мамлакат, шу жумладан Совет Иттифоқи ҳам сотиб олади. Балиқ овлаш кемалари қуриш миқёси бўйича республика дунёда биринчи ўринга чиқди. Конструкторлар кемаларнинг янги хилларини, шу жумладан балиқ овлайдиган «Супертраулер»ни, юк ташийдиган «Океан»ни, контейнерлар ташийдиган кемаларни яратдилар. Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг янги беш йиллик бўйича Директиваларлойиҳасида саноатнинг энг ёш тармоқларидан бўлган кемасозлик келгусида ҳам юқори суръатлар билан ривожлантирилиши айтилган.

Чегарадаги тўқнашув

ДЕҲЛИ, Ҳиндистон информация агентликларининг хабар беришича, Ассом ва Мегхалайя штатларининг Шарқий Покистон чегарасида можаролар давом этмоқда. ПТИ агентлигининг Ассом пойтахти Шиллонгдан хабар беришича, кейинги икки кун давомида Покистон қўшинлари Ҳиндистон чегара қишлоқларини пулеметлардан ва минаметлардан қаттиқ ўққа тутганлар. Ҳинд томонидан 30 киши ўлиб, 40 дан ортиқ киши ярадор бўлган. Ҳиндистоннинг чегара қўриқчи қўшинлари чегарани бузувчиларга қарши ўт очганлар. ПТИ агентлигининг маълумотларига қараганда, шу отишув вақтида Покистоннинг 120 солдати ўлган. (ТАСС).

Адабиёт ва санъат

Мен ўланни ёзмайман эрмак учун,
Ўтган-кетган гапларни термак учун,
Мен ўланни ёзаман тушунганга,
Авлодимга бир сабоқ бермак учун.

Буюк оқин

ТУҒИЛГАНИГА 125 ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

* * *

Кимдир сени кўпик сочиб кўп мақтайди,
Ишонмагин, юрагида кек сақлайди.
Меҳнатингга ва ақлингга ишон, шулар
Икки ёндан суяб сени, қулатмайди.
Изза бўлма, лаққа тушиб хушомадга,
Кибр-ҳаво билан қолма маломатга,
Эл ичида бошгинангни эгиб қолсанг;
Ярашарми бу басавлат хуш қоматга.
Қайғу келса кўксингни тут, бош эгмагил,
Кўзга кулгу нури қўнса—ёш демагил,
Юрагингнинг тубига боқ, тўрига боқ,
Унда асл жавоҳир бор, тош демагил.

* * *

Гўдак учун бешиги—каттакон олам,
Онасининг оқ кўкси—жонажон олам;
Кенг саҳро ҳам тор келар улғайганида:
Ўтовидай кўринар бепоён олам.

* * *

Баъзи ўсмир замондошлар хафа қилар,
Ўқувчи йўқ, ҳар қадамда хато қилар,
Ор-номуси, тоқати йўқ, ишонч йўқ,
Тайини йўқ, фақат кайфу сафо қилар.

Ёмон билан яхшини фарқ қилса кошки
Ёки дину диёнатни билса кошки;
Қасам ичиб, лоф уриб излагани,
Бир от билан ошдан нари жилса кошки!
Бундай ёшлар ўз юртининг кўрнамаги,
На ўқийди, на бир ҳунар ўрганади.
Меҳнат қилмай, бир амаллаб мол топмоқчи,
На имону, на инон бор, сурғалади...
Унда уни алдайди у, бунда буни,
Жон берсанг ҳам топилмайди сўзининг чини,
Гумдон бўлса элга қиттак зиён келмас,
Бир семизроқ от бўлади унинг хуни.

* * *

Севги — тили сўзсиз тил,
Кўз билан кўр, дилдан бил,
Бир қараш, ё бир имо —
Етар... Боғланар кўнгил!
Билардим бу тилни мен,
Овлардим кўп дилни мен:
Унутдим: бу тил сирин,
Ва сочи сунбулни мен...

АБАЙ

БУНДАН бир юз йигирма беш йил аввал, ҳозирги Семипалатинск областига қарашли Чингиз тоғ этакларида дунёга келган қозоқ халқининг доно фарзанди Абай Кўнонбой ўғлининг бунчалик ҳурмат ва эъзозга сабаб бўлаётганининг боиси бор албатта. У ўтган XIX асрнинг нурсиз, зиёсиз, қувончсиз, қийин-қистов бир даврида яшаб ижод қилди. Отаси ўша замон зодагонларидан эди, у ўғлини ўз мақсади учун яъни эл бийлатиш, бўлис қилиш учун уринди. Абай отасининг ниятларига ён босмади. У оддий фуқаро томонга ўтиб кетди. Уларнинг жонига оро кирди, элда юз бераётган адолатсизликларга қарши шафқатсиз курашди.

Абай ўзининг шеърларида бой, бий, тўра ва бўлисларнигина қоралаб қолмай, Чор ҳукуматининг истилочилик сиёсатини ҳам қаттиқ танқид остига олди. У бу борада рус халқининг улуғ ёзувчилари Гоголь, Салтиков-Шчедринлар йўлидан боришни маъқул кўрди. У келажакка умид боғлади, яхши турмуш бўлишига ишонди; улуғ рус халқи билан қозоқ халқининг тарихий тақдири — муддаоси бир эканлигини англади. уни халққа ҳам англатишни бурчим деб билди. Мана шунинг учун ҳам у буюк шоир даражасига кўтарила олди.

Умр бўйи адолатсизликка, ҳақсизликка, нодонликка қарши курашиб келган шоир, ўзининг бу курашда ёлғизлигини сезди ва келгуси авлодларига:

Қозоғим. шўрлик юртим, вайрон юртим!
Қоронғида йўл топмай, ҳайрон юртим!
Ёмон билан яхшини фарқ қилолмай.
Оғзида ҳам қон, ҳам мой, сарсон юртим.

деб уларнинг ҳолига ачинди. Лекин шундай бўлса-да, шоир оптимистик позицияда турди. У бир кун бўлмаса бир кун озодлик тонгининг барқ уриб отишига ишонган ҳолда деди:

Ёмонлар қилолмайди ҳалол меҳнат,
Ғарлик, ўғирлик қилиб кулар тоза.
Ҳаром ишдан ёмонлик кўрмай қолмас,
Минг кун синмас, бир куни синар кўза!

У ўзидан аввал ўтган шоирлар — Чўқон, Ибрайлар каби меҳнатни, ҳунар-билимни, одамгарчиликни тарғиб қилди, халқни маърифатли бўлишга чақирди:

Меҳнат қилсанг эринмай,
Тўяр қорнинг тиланмай.
Ёки:
Соқолин сотган қаридан,
Меҳнатин сотган ёш ортиқ!..

«Инсонни хароб қиладиган учта нарса бор, — дейди у — шундан қочиш керак: У, биринчидан — нодонлик, иккинчидан — эринчоқлик, учинчидан эса — золимликдир. Нодонлик — бу киши билимининг йўқлиги; усиз дунёни тушуниб бўлмайди; билимсизлик эса — ҳайвонликдир! Эринчоқлик бу дунёда бутун билим ва ҳунарнинг ёвуз душманидир. Талабсизлик, уятсизлик, қашшоқлик каби ярамас иллатлар шундан келиб чиқади. Эринчоқлик — у ҳам одам боласининг ёвуз душманидир; агар одам одамга душман бўлса. у одам йиртқич ҳайвонлар қаторига қўшилиши шубҳасиз...».

1880 йили Абай Семипалатинскка сургун қилинган рус сиёсий эмигрантлари Михаэлис, Долгополов., Гросс кабилар билан танишди. Улар Абайга устозлик қилдилар. Улар орасида айниқса, Михаэлис улкан олим, ўша даврнинг етук кишиси эди. У орқали Абай Пушкин, Лермонтов, Добролюбов, Крилов, Толстой, Достоевский ва бошқа классиклар билан танишди. Қадим замон файласуфлари Суқрот, Афлотун, Арасту асарлари билан ошно бўлди. Бу ҳақда ўша вақтда Семипалатинскка келган америкалик сайёҳ — журналист Джорж Кеннан бундай деб ёзади: «Мен бу ерда кутубхонада бир билимдон қозоқни кўрдим. Унинг исми-шарифи — Абай Кўнонбой ўғли. У китобни жуда яхши кўради, ўта маълумотли киши. Ишонасизми, у мен билан учрашганида индукция билан дедукциянинг фарқини сўраб қолди. Мен ҳайрон бўлдим. Мени унинг фалсафий мушоҳадалари ҳайратга солди...».

У худди мана шу даврларда: «Менинг Каъбам кун чиқишдан кун ботишга кўчди» деган эди. Бу давр Абай дунёқарашининг ўзгарган, ғарбга ихлос қўйган даврига тўғри келади. Шунинг учун ҳам у:

«...Илм топмай мақтанма, илмни кунт билан ўрган. Русларнинг илмини ўрган. Русларнинг билими дунёни билишнинг калитидир. Уни яхши билган одамга дунё арзон тушади!» деб насиҳат қилди.

Абай яшаган даврда, халқ ўртасида русларни, умуман европаликларни ёт санаб, уларни ўзларига душман деб билувчи тушунча ҳукмрон эди. Шоир бу қарашга жонжаҳди билан қарши чиқди. У улуғ рус халқи маданиятининг афзаллигини сўздагина эмас, амалда ҳам исбот қилди, халқни улардан ўрганишга. ўрнак олишга чақирди. Рус халқининг Пушкин. Лермонтов, каби буюк классик шоирлари асарларини қозоқ тилига таржима қилди. Натижада қозоқ халқи Пушкиннинг «Евгений Онегин»идан парчалар ва Лермонтовнинг қатор лирик шеърларини, Криловнинг кўпгина масалларини ўз она тилларида севиб ўқишга муваффақ бўлдилар. Абай қозоқ ёшларини Толстой, Салтиков-Шчедрин асарларини ўқишга ва ундан ўрнак, ибрат олишга даъват этди. У рус, қозоқ, тожик деб миллат ажратиб ўтирмай, ўзбек ўз оғам деди.

Абайнинг шеър ёзиш соҳасидаги ижоди қирқ ёшга етгач, 1886 йилда, кунчиқиш билан кунботишнинг фарқини билгандан сўнг авж олди. Бу даврда Абайга шоирлик иши,— сиёсий аҳамиятга эга бўлган жамият иши бўлиб кўринади ва ўша давр отга минар, «зўравонлари»ни, бий—бўлисларини, қози-калонларини ўткир сатира қамчиси остига олади.

Шоирнинг 1889 йилгача (ўзи ижод қилган ва таржималари бўлиб) анча шеърлари тўпланади. Бу давр шоир ижодининг баракали даври ҳисобланиб, ёзган шеърлари фақат насиҳатномагина бўлиб қолмай, муҳаббат, дўстлик, табиат (пейзаж) ва шоирнинг ички, кўнгил лирикаси темаларини ҳам ўз ичига қамради.

Абайнинг қайси бир шеърини олиб ўқиманг, гўзал ва бадиий бўлиб. сиқиқ ва мазмундор, образли тилда ёзилгандир. У шеър завқини меҳмонхонада кўнгил очувчи восита деб билмай. халқни тарбиялайдиган, сиёсий аҳамиятга эга бўлган бадиий қурол деб тушунди.

Абай халқ оғзаки ижодидан фойдаланганн ҳолда, ўз шеърларини янги мазмун билан бойитди ва ўз шеърининг мазмунига яраша шакл ҳам яратди.

Абай қозоқ адабий тили ва ёзма адабиётига асос солди ва ўз халқига ҳақли равишда «сўз тузалди, тингловчи — сен ҳам тузал!» деди.

Умрининг охирида гуманист шоирни, прогрессив фикрлари ўз синфидан четлатди. Халқнинг бениҳоят эзилиши, ўз синфининг, турткиси шоир қалбини тирнади. У шунинг учун ҳам шеър ёзиш, улуғ рус шоирлари — Пушкин, Лермонтов шеърларини таржима қилиш билан банд бўлди. Шуни айтиб ўтиш керакки, у рус шоирларининг шеърларини зерикканлигидан ёки иш топа олмаганлигидан таржима қилмади, уларнинг шеърларидан ўз халқининг дард-аламларини, фикру-зикрини кўра олди, бу шеърлар шоирнинг ўз овозига жўр бўла олди, ситамкор қалбининг ойнаси бўла олди. Мана шунинг учун Абай рус шоирларининг шеърларини таржима қилди. Бутун умри бўйи адолатсизликка, ҳақсизликка, нодонликка қарши курашиб келган Абай, ўзининг бу курашда ёлғизлигини сезди ва сўнгги авлодларига:

Чангалзор, чакалакзор ерда ўсдим,
Минг-ла ёлғиз курашдим гина қилма! — деб

замонасидан шикоят қиларкан:

Адашиб аланглама, йўл тополмай,
Бундайроқ тузук йўлга чиқ. қамалмай.—

дейди.

Бу даврда Абай васият қилибгина кифояланмай, Шарқдаги ва Европадаги ўзига таниш ўтган ва замондош олим. шоир ва ёзувчиларнинг асарларини ўқир, ўқиган асарларини овул кишиларига завқ билан гапириб берар эди.

Абай гуманист шоир бўлиш билан бир қаторда, ажойиб композитор ҳамдир. У қозоқ халқ куйларини севар, уни усталик билан ижро этар эди. Абай халқ куйларига ўзининг бирқанча ўланларини жўр қилди. Шу билан бирга шоирнинг ўзи ҳам бир қанча гўзал куйлар яратди. У яратган ўн еттита куй ҳалигача қозоқ театрлари саҳнасини тарк этгани йўқ.

Хулоса қилиб айтганимизда, Абай қозоқ ёзма адабиётининг, тилининг асосчиси, моҳир таржимон, улкан сиёсий арбоб. Шунинг учун ҳам биз уни бугун, туғилганига 125 йил тўлган кунда бошқа халқлар қатори ҳурмат билан тилга оламиз.

Носир ФОЗИЛОВ.

Шоир асарлари ўзбек тилида

Қозоқ халқининг улуғ фарзанди, буюк шоир Абайнинг асарларини бошқа қардош халқлар қатори, ўзбек халқи ҳам севиб ўқийди. 1945 йили Абайнинг 100 йиллик тўйи муносабати билан унинг шеърлар тўплами «Абай ўланлари» номи билан нашр этилди. Бу тўпламга кирган шеърларни асосан оқсоқол шоирларимиздан Уйғун ва Миртемирлар таржима қилишган.

1961 йили Қозоғистонда бўлиб ўтган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан шоирнинг танланган асарлари нашр этилди. Бунда Абайнинг илгари таржима қилинмаган бир қатор шеърлари, шу кунгача ўзбек китобхонларига маълум бўлмаган фалсафий прозаси Носир Фозилов таржимасида босилиб чиқди. Бу тўплам академик шоир Ғафур Ғулом таҳририда чоп этилди.

Шу кунларда, шоирнинг 125 йиллик тўйи муносабати билан Ғ. Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти унинг шеърлар ва поэмаларининг тўлдирилган, тузатилган иккинчи нашрини босмадан чиқарди. Илгариги тўпламларга қараганда, бунда оқсоқол шоирлар қатори, таниқли таржимонларимиздан А. Мухтор, С. Акбарий, Ж. Жабборов, Муҳаммад Али, Р. Абдурашидов ва бошқалар иштирок этдилар.

Ўзбек китобхонлари Абайни ўз асарлари орқалигина эмас, балки атоқли қозоқ ёзувчиси Мухтор Авезовнинг 4 китобдан иборат «Абай» ва «Абай йўли» эпопеяси орқали ҳам яхши биладилар.

Абайнинг ўз китоблари ва у ҳақда ёзилган эпопея ўзбек китобхонларининг севимли асарларига айланиб қолган.

ҲИКМАТЛАР

Инсоннинг инсонлиги унинг ишни қандай бошлаганидан билинади, қандай тугатганидан эмас.

* * *

Кишига билимига қараб яхшилик қил, ёмонга қилган яхшилигинг бошингга бало бўлиб тушади.

* * *

Отанг боласи бўлма, одам боласи бўл! Одам боласи—элнинг лоласи.

* * *

Яхши одам кўп сўрайди, аммо оз берсанг ҳам рози бўлади. Ёмон одам оз сўрайди, аммо кўп берсанг ҳам рози бўлмайди.

* * *

Ёлғиз бошинг учун меҳнат қилсанг, ўз қорни учун ўтлаган ҳайвоннинг бири бўласан.

* * *

Рус тилини ўрган. Рус тили дунёни билишнинг калитидир.

ЧЎЛ ЛОЛАЛАРИ

Чўл лолалари,
Чўл лолалари,
Дилида балким мўл нолалари,
Мўл нолалари!
Йўқса не сабаб заъфарондирлар,
Заъфарондирлар,
Бошлари қуйи,
Паришондирлар,
Паришондирлар,
Хилват бу чўллар,
Хилват бу чўллар,
Одам изи йўқ,
Тушмаган йўллар,
Тушмаган йўллар,
Лолалар кўздан
Узоқдадирлар,
Узоқдадирлар,
Ошиқлар билмас овлоқдадирлар,
Овлоқдадирлар,
Шунданмикин ё сарғайганлари,
Сарғайганлари,
Бир жондор келса,
Лабларин очиб,
Анграйганлари,
Анграйганлари!
Билмам,
Сир сақлар чўл лолалари,
Чўл лолалари.
Билмам,
Улар чўл қўшиқларими
Қўшиқларими
Ва ё зарварақ афсоналари,
Афсоналари!

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

Фарзандларимиз учун

В. КРЕКОТИН

ҲИСОБДОН

Миша билан Витя скамейкада суҳбатлашиб ўтиришарди.

— Нега доим мен-мен деб мақтанганинг —мақтанган! — Аччиқланди Витя, — кўпайтириш жадвалини ҳам яхши билмайсан-ку, ҳали...

—Мен-а, шуниям билмайманми!! — Тиржайди Миша.

— Агар билсанг, айтчи: етти карра етти неча бўлади!

— Ҳа, буни биринчи синф ўқувчиси ҳам билади-ку!

— Айтавер-чи, қанча!!

— Етти карра етти, бу бўлади... Сен ўзинг биласанми!

— Билмасам, сўрармидим!

— Бўлмаса айтчи: етти карра етти қанча экан!

— Қирқ икки, — ҳазиллашди Витя:

— Тўппа-тўғри, — деди Миша, — сен бўлса, мени шу арзимаган нарсаниям билмайди, деб ўйлайсан.

ҲИМОЯЧИ

— Нега хўнграяпсан!

— Митька Трунин урди...

— Сен қараб турдингми!

— У кучли...

— Нима бўпти кучли бўлса! Ҳозир қўлимга тушсамиди, мен унга...

Худди шу пайт Митька Трунин бурчакда кўриниб қолди.

— Бу ерда сен билан анча лақиллаб қолдим!— Безовталанди Вася. — Мени эса онам магазинга нонга юборганди.

Й. СУЛТОНОВ
таржимаси.

БАҒИШЛОВ

Севги! Сени ўйлайман кўпдан,
Хаёлингга тўлиб юраман.
Ёдинг билан кўпдан бери мен,
Алланечук бўлиб юраман.
Ўн саккизда қалбимга кириб,
Не савдога гирифтор этдинг,
Сўнг қўлимга қаламни бериб,
Бир умрга ўйлатиб кетдинг.
Ўйлардиму журъат этмасдим,
Қандай ёзай дердим сен ҳақда!
Куйдирганинг ўзи етмасми,
Ўртанганим озми қийноқда!
Сенга учраб яна ўзимни
Ёнар ўтга урайми такрор.
Кўчаларда ёшлаб кўзимни
Қўшиқ айтиб юрайми такрор.
Сени меҳмон деяр эдилар,
Қалбга бир бор келар экансан.
Ошиқ дилга кўрсатиб ҳунар
Мажнун этиб кулар экансан.
Ўртамоқлик одатингми ё,
Ёдинг ҳамон бағрим тинтадир.
Сенинг ўзинг битта-ю, аммо
Қалбга солган дардинг мингтадир!!!
Қийнасанг ҳам ўзинг яхшисан,
Ўртамасанг қай тил куйларди.
Юракларга чўғ солмасанг сан,
Ким дунёни обод айларди.
Сенинг билан бўлмай овора
Муродига етмасди одам.
Сен қалбимни этмасанг пора
Чиқмас эдим рўёбга мен ҳам.
Бугун қалбим яна суронда,
Яна уйқум қочди кўзимдан.
Сен кайтадан уйғониб қонда
Яна ўзим билан ўзимман.
Кўксимдадир карашманг ўқи,
Измингдадир яна ҳаётим.
Менга берган ситаминг ҳақи
Шу қўшиқни сенга атадим.

Эркин САМАНДАРОВ.

Санъат оламида

Ҳозиржавоб асар

Прогрессив америка ёзувчилари Натан Дуглас ва Гарольд Смигнинг «Занжирбандлар» асари асосида А. Н. Островский номли Тошкент театр ва рассомчилик санъати институти актёрлик факультетининг 5 курс студентлари навбатдаги диплом спектаклини саҳналаштириб, ўз мухлисларини хушнуд этдилар. «Занжирбандлар» спектаклида Й. Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар ва «Ёш гвардия» театрларининг артистлари — институт сиртқи бўлими туғалловчилари ҳам иштирок этдилар.

Спектакль америкалик машҳур негр қўшиқчиси Поль Робсоннинг «Биз тинчлик истаймиз» деган қўшиғи билан бошланади. Кўз олдимизда қоронғилик ҳукм суради, сўнг бирданига момақалдироқ, бўрон ва ёмғир остида йўлда келаётган машиналарнинг шовқин-сурони, шофёрларнинг даҳшатли дод-фарёди эшитилади., Келаётган машиналар тўсатдан, тўқнашиб, фожиали ҳалокат рўй берганлиги ва машиналарнинг бирида маҳбуслар борлиги аниқланади. Маҳбуслардан қора танли Ной Голлен (дипломант М. Ғафурбеков), оқтанли Жон Жексон — (артист М. Ражабов ва Ж. Расулматов) бу воқеадан фойдаланиб, қочиб қоладилар. Улар бир-бирларини кўргани кўзи йўқ. Аммо йўлда бир парча қотган нонни ва чекиб ташланган папиросни топиб бирга баҳам кўришади. Узоқ машаққат ва саргузаштларни бошдан кечирган икки маҳбус ўзаро дўстлашиб кетишади. Ирқий зиддиятлар унутилади. Улар катта шаҳарга бориб, халқнинг озодлиги ва бахт-саодати учун кураш олиб боришни орзу қиладилар. Лекин занжирбандлар бу қуршовдан қочиб қутула олмайдилар. Уларни Америка полициячиларининг маъмурлари яна қуршаб олиб, қўлларига қуллик занжирларини боғлайдилар.

Спектаклни саҳналаштирган режиссёр Арсен Исмоилов асарнинг ғоясини тўғри талқин қилган. У ҳар бир саҳна кўриниши, актёрлар ҳатти-ҳаракати орқали муаллиф айтмоқчи бўлган гапни томошабинларга етказишга ҳаракат қилган. Кўпгина образлар ҳаётий ва ишонарли чиққан. Айниқса, Ной Голлен,— ёш артист, дипломант М. Ғафурбеков ижро этган образ диққатга сазовордир. М. Ғафурбеков ижросида Ной Голлен образи қора танли камбағал халқнинг ўғли, камтар, ҳақиқатчи, тўғри сўз, очиқ кўнгил, келажакка ишонган, оғир мусибатларни кўрган қаҳрамон йигит сифатида кўз олдимизда гавдаланади.

Спектакль охирида негр халқининг қаҳрамони Ной Голлен шундай дейди: «Дўстлар, энди эксплуатация, эзувчиларга қарши зарба беришга вақт етди. Биз албатта, қора танли оддий одамларнинг ҳуқуқини поймол қилаётган Америка империализмига ва уларнинг қонунларига қарши курашамиз. Тиз чўкиб яшагунча тик туриб ўлган яхши».

Бу спектакль Америка империализмининг босқинчилик сиёсати ва ирқий дискриминацияга қарши жаҳоннинг ҳамма жойида кенг кураш олиб борилаётган бир пайтда саҳналаштирилганлиги билан диққатга сазовордир. Ёш артистларнинг ижрочилик маҳорати ҳам таҳсинга сазовор. Жон Жексон — артист М. Ражабов ва Ж. Расулматов, аёл — Д. Эшонхўжаева, Макс Мюллер— артист Н. Холмирзаев, Френк Тиббонс — артист Ж. Олимов, бола —артист Ж. Усмонов, Солли — артист Т. Деҳқоновалар спектаклда яратган характерларининг фақат ташқи қиёфасига эмас, балки ички ҳиссиётга ҳам жуда катта эътибор берганлар.

Ишончимиз комилки, «Занжирбандлар» спектаклида қатнашган ёш артистлар келажакда таниқли санъаткорларимизнинг муносиб ўринбосарлари бўлиб етишадилар.

М. ФАТТОҲОВ.

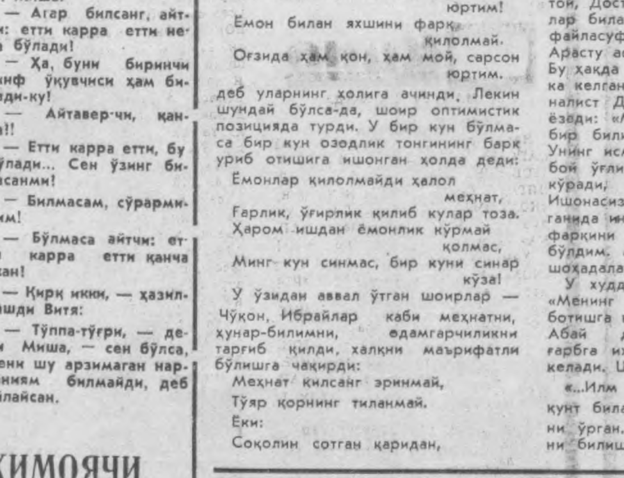

СУРАТДА: Спектаклдан кўриниш.

Саволларга жавоб

МУЗИКА—ҚАЛБ ЙЎЛДОШИ

Совет кишилари коммунистик жамиятнинг муҳташам биносини қураётган ҳозирги кунларда, халқимизнинг қаҳрамонона меҳнатини тараннум этувчи, уларни янги меҳнат зафарларига илҳомлантирувчи музика санъатининг роли беқиёсдир. Музиканинг оммага таъсир кучи ғоят катта. У кишиларни ҳамнафаслаштиради, уларнинг ҳис-туйғуларини нозиклаштиради, руҳий озиқ беради. Улуғ мақсад йўлида совет кишиларини буюк ишларга отлантиради.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, музикани тушуниш савияси турли кишиларда турлича дир. Баъзи бировлар ўзлари ёқтириб қолган санъат соҳасида жуда озгина маълумотга эга бўладилар ва натижада мен музикани яхши тушунмайман, дейишади. Бошқа хиллари эса ўзлари севган санъатни, унинг ифодавий имкониятларини чуқурроқ билишга интиладилар ва ундан ғоят катта завқ олиб руҳларини тетиклаштирадилар.

Айрим шахслар нима сабабдандир, музикани жуда осонлик билан, унинг қонуниятларини билмасдан ҳам тушуниш мумкин деб ўйлашади. Бу хато фикрдир. Масалан, бирор чет тилни мутлақо ўрганмаган киши, бу тилни тушуниши мумкинми? Албатта, йўқ! Шундай экан, музикани жуда осонгина билиш ва тушуниш мумкин деган фикр ҳам хатодир, чунки музикани тинглашнинг ўзи ҳам санъатдир. Музиканинг ўзига хос жуда кўп хусусиятлари бор; у энг нозик юрак торларини чертиб, руҳни уйғунлаштириб, қувонч ҳисларини қўзғаб, инсон қалбини битмас-туганмас орзу-ниятларга тўлдириш қобилиятига эга.

Бундан, музикани тинглашга ўрганиб бўладими, деган савол туғилади? Ҳа, бўлади! Бунинг учун музикани кўпроқ тинглаш, уни севиш ва жавондаги дурдоналардек қадрлай билиш керак.

Одилжон ХОЛМАТОВ,
санъатшунос.

Игорь МОЖЕЙКО

Олтин излаб

ЮЗ ЙИЛЛАБ ОЛТИН ИЗЛАБ, БУНИНГ НИҲОЯСИГА ЕТОЛМАГАН АЛХИМИКЛАР ҲАҚИДА

Алхимик Ле Мартинье дабдурустдан бундай деган эди: «Мен шамоллаган одамларнинг бурнидан оқадиган суюқлик ва уларнинг тупукларини бир фунтдан сотиб олдим. Буларнинг ҳаммасини аралаштириб ретортага солдим ва улардан квинт эссенция олмоқчи бўлдим. Бунинг натижасида мен қаттиқ жисм ҳосил этдим ва уни металлга айлантирдим. Аммо натижа чиқмади!»

Содиқ хизматкорнинг иқтисодчи хотини

Бекон ва унинг буюк замондошларидан кейин Европада алхимия бир неча асрлар давомида турғунликка юз тутди. Алхимия илгари нимага эришган бўлса, ўшандайлигича тураверди. Алхимияни бундан кейин ривожлантиришга ҳеч ким қизиқмай қўйди. Улар, масалан, еттита металл борлигига қаттиқ ишонч ҳосил қилдилар. Борди-ю, улардан биронтаси саккизинчи металлни ҳосил қилганида ҳам бунга ҳеч ким бовар қилмас эди. Етти рақами муқаддас, саккиз ва тўққиз рақами эса муқаддас ҳисобланмас эди.

Уйғониш даври алхимия учун ҳалокат келтирди. Аммо ана шу ҳалокат олдидан бу фан мисли кўрилмаган даражада гуллаб яшнади. Европада алхимия билан шуғулланмайдиган биронта ҳам хонадон йўқ эди. Дорихона ва ертўлаларда бир-бирларининг ишларини синчковлик билан кузатаётган кишилар йўқ, шаҳар топилмас эди. Улуғ алхимиклар кетидан монах ва епископлар чопиб юришарди. Улар алхимикларни таҳқирлар ва қамоққа ташлар эдилар, граф деган унвон берар эдилар, уларнинг бошларини таналаридан жудо этар эдилар.

XVII асрда алхимия ривожланди. Кейинги — XVIII аср эса алхимияга ҳалокат олиб келди.

Сўнгги инглиз алхимиги Жеймс Прайс 1752 йилда Лондонда туғилди. Бу даврда алхимиянинг тараққиётини кўп киши унутган эди. У химия бўйича қироллик жамиятининг аъзоси (алхимия эмас, химия, чунки химия бу даврга келиб ўз яратувчиси алхимиядан жудо этилган эди) бўлса-да, бироқ алхимиянинг қудратига қаттиқ ишонар эди. Асрлар давомида алхимия ўша изланган ҳикмат тошини вужудга келтирмаганини у тасодиф ҳисоблади. Бироқ, алхимия ҳалокатга юз тутган эди. Прайс эса уни қайта тирилтирмоқчи бўлди... Бунинг учун у ҳатто сохталикка ҳам қўл урди. Саксонинчи йилларнинг бошида Прайс Суррей графлигидаги ўз уйида химия лабораториясини жиҳозлади. Кўп ўтмай у атрофидагиларга симобни олтинга айлантира оламан деб эълон қилди. Бир неча лордлар, шунингдек, қиролнинг ўзини ўз кўзлари билан кўриб, бунга ишонч ҳосил қилишлари учун лабораториясига таклиф этди.

Прайс меҳмонлар кўзи олдида симобга оқ порошок қўшди ва симоб кумушга айланди. Сўнгра у қизил порошок қўшиб, олтин ҳосил этди.

Табиийки, бу тажриба кенг оммалашиб кетди. XVIII асрнинг охирига келиб, жуда кўп газеталар чиқар эди. Ана шуларнинг ҳаммаси бу ҳайратомуз кашфиёт ҳақида ёзишди. Бундан ташқари Прайс ўз тажрибаларини тавсиф этган брошюра чиқарди. Аммо бу брошюрада у порошок составини баён этмаган эди.

Бу ишга химиклар аралашишди. Прайс аъзоси бўлган қирол жамияти обрўли комиссия тузиб, Прайс ҳузурига юборишни сўради. Аммо Прайс комиссия аъзоларини қабул қилишдан бош тортди. Бунга у порошок тугаганини баҳона қилди. Бу порошокни яна тайёрлай оламанми йўқми, буниси номаълум деб айтди. Жамият Прайс олдига ё комиссияни лабораторияга қўясиз ёки сиз расмий жиҳатдан товламачи деб жамиятдан чиқариласиз, деган ультиматум қўйишди. Прайс олти ҳафта муҳлат сўради ва шу вақт ичида Германияга бориб, айтишларича у ерда тирик қолган алхимикларни топиб, улардан ёрдам сўрамоқчи бўлди. Бу хаёлпараст кишининг ҳар ҳолда мўъжиза юз беришига ишончи катта эди.

Орадан олти ҳафта ўтди. 1783 йил август ойининг бошида Прайс уйига учта машҳур химик кириб келди. Прайс уларни остонада туриб кутиб олди. У ўзини босиқ тутди. Сўнг комиссия аъзоларини лабораторияга олиб бориб, ўзи бир минутга рухсат сўраб чиқиб кетди ва кислота солинган бир бокал винони ичиб олди...

Прайс Германиядан сал вақтли келган эди. Сўнгги немис алхимиги, сирасини айтганда ўз ихтиёридан ташқари алхимик бўлган, аммо ўз фаолиятини бошламаган эди. Фақат 1786 йилдагина барон Леопельд фон Хиршен «ҳаёт тузи»ни кашф этганини ва у деярли барча касалликлардан халос этишини эълон қилди. Ана шу тузни олиб, ихтирочи теология профессори Иоганн Землер ҳузурига борди. Землер алхимиклар тарихини кўп ўқиган ва юрагининг аллақаерида ҳикмат тоши бор деган фикрга ишонган киши эди. Землер тузни синаб кўриб, у фақат касалликлардан ҳоли қилиб қўймай, металлни олтинга ҳам айлантиради деган хулосага келди. Бунинг учун тузни сувда эритиш ҳамда иситилган ҳолда бир неча кун сақлаш кифоя деб айтди. Ана шунда идишнинг тубида олтин ҳосил бўлади. Профессор Землер ўз обрў-эътиборига ишониб иш тутди. Шунинг учун ҳам университетдаги ҳамкасблари ундан кулишга журъат эта олмадилар. Аммо унга тузни анализ қилиш учун химикларга беришни таклиф этдилар. Химиклар тузни анализ этгач, у глаубер тузи ва одам сийдигининг компо... паридан иборат эканл... аниқландилар. Буни проф... Землерга хабар қилд... Аммо профессор шунд... йин ҳам анализни давом... ришни қатъий талаб этди... нинг тажрибаларим ажойи... мара беради, — деб ёз... химикларга. — Ҳозирнинг... дақ иккита колбада с... ҳосил бўлди. Ҳар олти н... мен туздан ўн беш гр... олтин оляпман». Проф... бу ажабтовур топилмани... бир синаб кўриш, илож... са одамлар ўртасида а... қилишни илтимос этди. Х... лар Землердан осонликч... тула олмаслигини кўриб... етиб, рози бўлдилар. А... ўтказилгандан залга жуд... одам йиғилди. Ҳатто мин... лар ҳам ўз ишларини таш... бу ажойиб тажрибадан қ... қолмаслик учун келдилар...

Йирик химик, проф... Клапрот яна бир марта... нинг составини аниқлади. Б... дан сўнг колбадан «о... парчаларини чиқариб с... Дастлабки анализдаёқ... мис эканлиги аниқланди...

...Кейин маълум бўли... профессорнинг содиқ хиз... кори кўҳайинига сидқид... ёрдам бериш учун кол... билдирмай олтин майдал... солган. Аммо кейинги таж... олдидан уни армияга чақи... ган эди. Содиқ хизматк... ишни бажаришни, яъни к... га олтин солишни хотинига... ширган эди. Уддабурон... эса овсар профессор... билан миснинг фарқига... майди деб колбага мис ташлади. Шундай қилиб, у эри қолдирган олтинларни иқтисод қилди ва айни вақтда сўнгги алхимикнинг обрўсига путур етказди.

Хўш, олтин олишганми?

[...] ни сақлаб қолиш мақсадида 1705 йилда қиролга олтин тайёрлашни таклиф этади. Буюк Петр билан уруш олиб бораётган Карл учун олтин жуда зарур эди ва у агар тажриба муваффақиятли чиқса, ўлим жазосини бекор қилишини айтди. Тажриба холис гувоҳ инглиз артиллериячиси Гамильтон иштирокида ўтказилди. Генерал бир юз қирқ етти тангага яна орқасида: «Бу олтин химиявий санъат воситасида [...]

[...] лаг тўплаб олар эдилар. Ундан кейин эса вақтинча ҳукмдор кўзини чалғитиб юриш ёки вақт-вақти билан ўз санъатларини чекланган миқдорда намойиш қилишлари мумкин эди.

Алхимикларнинг иккинчи тўдасига Прайс типидаги кишиларни киритиш мумкин. Булар алхимияга ишонган мутаассиблардир. Улар алхимиянинг тантанаси учун гадо бўлишга ҳам тайёр эдилар. Бинобарин ўз хатоларининг қурбони бўлди[...]

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 123, 125-сонларида).

Жонажон Республикамизда

ХЎЖАКЕНТ ГЭСИ ҚУРИЛА БОШЛАНДИ

Хўжакент гидроэлектростанциясини қуриш бошланди. Чирчиқнинг тог соҳилида экскаваторлар ишга тушди. Бу экскаваторлар қурилиш ишлари олиб бориладиганида уни энергия билан таъминлаб турадиган, гидроэлектростанция агрегатлари ишга тушганида эса уларнинг токини электр тармоқларига узатиб берадиган электр подстанция пойдевори учун замин тайёрлаб беради.

Шу беш йилликнинг ўзидаёқ дарёга тўгон қурилиб бўлади, жами қуввати 160 минг киловаттли агрегатларни монтаж қилиш ишлари битказилади.

Хўжакент гидроэлектростанцияси Чирчиқ — Бўзсув туташ йўлидаги қурилган барча электр станциялари каскадининг ишини ихчамлашга ёрдам беради. Бу станция Чорвоқ ГЭСи турбиналари орқали ўтган сувнинг кунлик оқимини тартибга солиб туради.

Чирчиқ дарёсининг қуйи оқимида қурилиш қарор қилинган Чорвоқ, Хўжакент ва Газалкент гидроэлектростанциялари Ўрта Чирчиқ электр станцияларининг каскадини ташкил қилади ва бу станцияларнинг умумий қуввати 840 минг киловатт бўлади.

Қувват ортмоқда

Самарқанд лифтсозлик заводининг конвейеридан беш юзинчи агрегат чиқарилди. Бу корхона кундан-кунга ўз қувватини ошириб бормоқда. Бу ерда конвейер линиянинг ишга туширилиши натижасида лифт ишлаб чиқариш икки баравар ортади. Бу йил яна бир автомат линияни фойдаланишга топшириш кўзда тутилмоқда.

Ҳозир Ўрта Осиё республикаларининг қурувчилари минга яқин лифт олдилар. (ЎзТАГ).

Самарқанд волластонити

Қуйитош руда сараш конида волластонит қазиб олиш мамлакатнинг бирини ишга туширилди. Бу ерда йўлга қўйилади. Сопол плиталарга волластонит қўшилиши натижасида улар енгил бўлади, мўртлиги йўқолади.

МАКТАБДА ҚУЁН ФЕРМАСИ

ХОРАЗМ. Богот районидаги Ушинский номли ўрта мактаб ошхонасида домино лаззатли қовурилган қуён гўшти бўлади. Қуён гўштини ўқувчиларнинг ўзлари етиштирмоқдалар. Мактаб қузурида қуёнчилик фермаси тузилган. Болалар боқса енгил-енгил тахта уйлар қўйишиб, юзлаб қуёнларни парвариш қилишмоқда.

Бу йил ёш чорвадорлар қуёнларни икки баравар кўпайтиришга қарор бердилар. Улар бир неча ўн қуённи кўпайтириш учун бошқа мактабларга бердилар. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ ШАҲАРЧАЛАРИ

НУКУС. Охунбобоев номидаги совхознинг марказий қўрғони — тажриба-намуна посёлкасини қуришнинг бош плани «Узгипросельстрой» институтининг Нукус филиалида ишлаб чиқилди. Бу посёлкани планлаштириш ва қуриш принциплари қуйи Амударёдаги қишлоқларни бундан буён қайта қуриш учун намуна бўлиб хизмат қилади. Қорақалпоғистон автоном республикаси Министрлар Совети лойиҳани маъқуллади.

Хўжакиликнинг марказий қўрғони ҳозирги замон шаҳрининг кичик ҳолдаги тасвирини эслатади. Бу ерда ҳамоат савдо маркази, меҳмонхона, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, касалхона, магазинлар, кир ювиш комбинати, стадион, ҳовузи бор истироҳат боғи, кенг экранли кинотеатр, клуб, алоқа бўлими, ўрта мактаб, болалар боғчалари жойлашади. Мевали ва манзарали дарахтлар ўтказилган йўлкалар ва кенг кўчалар асфальтланади. Уйларнинг олд томонини безашда халқ меъморчилигидан кенг фойдаланиш кўзда тутилмоқда. Квартираларда электр, газ, телефон ва марказий иситиш системаси бўлади.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ. Ҳамза районида янги саккиз юз ўринли кенг экранли янги кинотеатр қурилиб, фойдаланишга топширилди.

СУРАТДА: кинотеатр биноси.

Г. Терегулов фотоси.

ИШТАҲАСИ КАРНАЙ

Ажаб дунё экан

МАДРИД. Андалузиялик деҳқон Пруденсио Р. Маркес иштаҳаси карнайликда машҳур. Юҳо. Ўзига хос рекорд қўйди. У ҳамқишлоқлари билан гаров боғлашиб, агар улар пулини тўлашса, бир ўтиришда 15 килограмм бананни паққос туширамаан, деган эди. Пруденсио бир ўтиришда ҳақиқатдан салкам бир пуд бананни урибди. Овқат вақтида иштаҳаси карнай бўлиб кетган олдин еган оз кўрнди. Кечқурин тўртта товуқ, бир килограмм ёғ, тўрт килограмм нон, беш килограмм чучка гўшти, сосиска, беш бўлак шоколад, уч кутичча ҳам еб қўйди. Шу овқатларни танаввул қилаётганда саккиз литр пиво ва икки литр виноли ҳам ичиб юборди. Шунча нарсани паққос еб бўлгач, баҳоли қудрат, деб қўшимча яна тўрт бўлак шоколад ва бир пиёла кофе сўради.

(ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—2/VI да Травиата.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—1/VI да Йўлчи юлдуз, 2/VI да Бой ила хизматчи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/VI да Концерт, 2/VI да Ешлик да берган кўнгил, 3/VI да Паранжи сирлари.

КИНО

31 МАЙ ВА 1 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта сайр (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ, «СПУТНИК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 8 да), «ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 9 да).

Ҳамиша навқирон ёшлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 3, 44 ярим, кеч 6 ва 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН».

Том Жонс (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9.45 минутда), «ЧАЙКА» (кундуз соат 11, 1 ярим ва кеч 6.30 минутда).

Ҳаётни бекуда ўтказганлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Сеҳрли чанмон—«КЎКЧА» (тоқ соатларда).

Бу телба дунё... (2-серия)—НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ёқимтой жаноб «Р»—«ВОСТОК» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Катта сайр (2 серия)—«ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳамиша навқирон ёшлик—«ХИВА».

2 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта сайр (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ, «СПУТНИК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 8 да), «ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 9 да).

Том Жонс (2 серия)—«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9.45 минутда), «ЧАЙКА» (кундуз соат 11, 1 ярим ва кеч 6.30 минутда).

Ҳаётни бекуда ўтказганлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Саргузашт излобчилар —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Спорт, спорт, спорт—«КЎКЧА» (тоқ соатларда).

Бу телба дунё... (2серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ёқимтой жаноб «Р» — «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Катта сайр (2 серия) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳамиша навқирон ёшлик — «ХИВА».

ТЕЛЕВИЗОР

31 МАЙ

ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.35 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.40 «АХБОРОТ» информацион программаси. 17.55 Ҳозоқ адабиёти классиги Абай туғилган кунининг 125 йиллигига бағишланган юбилей кечаси. Алишер Навоий номидаги Давлат Академик опера ва балет катта театридан олиб кўрсатилади. **Ўзбек тилида:** 19.30 «АХБОРОТ» информацион программаси. 19.45 «10 минг бола ва яна бир бола». Бадиий фильм. 21.00 Оламда нима гап? 21.30 КПСС XXIV съезди қарорлари ҳаётга. Қишлоқ хўжалиги фильмлари телевизион фестивали. 22.05 Телевизион театр. Жулис Фейфер. «Оқ уйдаги қотиллик». **Москва кўрсатади.** 24.00 «ВАҚТ» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Беш йиллик марралари. Телеочерк. 18.05 Рангли телевидение. Болалар учун мультфильмлар. 18.20 Ўқувчилар учун Коволевда яшнаган боғлар. 18.45 Канада коммунистик партиясининг 50 йиллиги олдидан. Канада Коммунистик партияси бош секретари Уильям Каштан билан суҳбат. 19.00 Рангли телевидение. Музикали лента. 20.05 Янгиликлар. 20.10 Рангли телевидение. «Орадан 20 йил ўтгач». А. Дюманинг шу номли романи асосида ишланган телевизион спектакль премьераси. 1-қисм. 21.45 Концерт ва суҳбатга таклиф қилади. «Воронеж давлат рус халқ хорининг концерти», 23.05 Эфирда «Молодость», «Дикқат! Ўткир зеҳнлилар».

Учинчи программа. 18.00 ДУШАНБА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ.

1 ИЮНЬ

СЕШАНБА

БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Рангли телевидение. «Сабр қилиб катта бўлишни сен кутганинг», Болалар учун мультфильм. 17.45 «Қишлоқларимиз пардоз эт]» 18.30 «Миллионлар ленинча университети». **Тошкент кўрсатади.** 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Бахтли болалик. Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига бағишланган кўрсатув (Ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.40 «АХБОРОТ» информацион программаси. 19.55 КПСС XXIV съезди қарорлари—ҳаётга! **Ўзбек тилида:** 20.25 Поэзия сатрлари. Шоир Ҳамид Ғулом сизнинг миз меҳмони. 20.45 «АХБОРОТ» информацион программаси. 21.00 Ленин мукофоти лауреатлари, Композитор Арам Хачатурян. 21.50 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 22.15 «Тошкент иоц шаҳри». Бадиий фильм. 23.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.00 Наистудия—20 ёшда. 18.40 Врач маслаҳати. 18.55 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.00 Музикали календарь. 19.30 «Самоцвет» тележурнали. 20.05 Янгиликлар. 20.15 Рангли телевидение. «Орадан 20 йил ўтгач». А. Дюма романи асосида ишланган телевизион спектакль премьераси. II қисм. 21.25 РСФСР халқ артисткаси М. Исакова билан учрашув. 22.40 Эфирда «Молодость», «Публицист» студиясн кўрсатади.

Учинчи программа, Тошкент кўрсатади, Ўқув кўрсатувлари программаси. Ўзбек тилида: 19.00 Абитуриентлар учун. Физика. 20.00 Ўқитувчилар учун консультация. «Янгича система—янгича иш». 20.30 «Техника воситалари ҳар бир мактабга». **Рус тилида:** 21.00 «Сен етим эмассан», Бадиий фильм.

РАДИО

31 МАЙ

ДУШАНБА

Биринчи программа 18.00 «Директива сатрларида» (русча). 18.10 Ф. Пуленк, «Ибратли ҳайвонлар» сюитаси. 19.20 Озарбайжон кўйлари. 20.00 «МЕНИНГ ЖАННАТИМ». Муқимий номли театр спектакли қўшиқлари ва мусиқалари. 21.30 «Хабардаст оқин», Абай Кунанбоевга бағишланган адабий эшиттириш (ўзбекча). 23.15 Дам олиш концерти. 24.00 Тунги музикали программа.

Иккинчи программа 19.00 Р. Вильдонов. Биринчи симфониядан қисмлар. 19.30 Чет эл композиторларининг романслари. 20.00 «Бахтёр бўлганлар», У. Жонгитов очерки (тожикча). 20.20 Мақомлардан парчалар. 21.00 А. Мухтор, «Қанотн синган орзу» ҳикояси асосида радиоинсценировка (ўзбекча). 21.40 Москва.

Учинчи программа 17.00 Тожик куйлари. 17.30 С. Барбер. «Ванесса» операси.

1 ИЮНЬ

СЕШАНБА

БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ **Биринчи программа.** 6.15 Тонгги концерт. 7.40 Кўйлар. 8.25 Енгил куйлар. 9.30 Республика композиторлари. 10.00 Кичик камер асарлари. 10.30 Тингли ҳақида. 11.15 «Болалар, бахтли шиқлар». 11.15 «Болалар, бахтли болалигимиз!» «Суҳбат» (ўзбекча). 11.30 С. Юдаков, Поэма-рапсодия. 12.15 «Она қалби», Адабий-музикали композиция. 13.30 Эстрада қўшиқлари. 16.10 Адабиёт радио-университети. М. Горький, «Изергиль кампир» (ўзбекча). 16.50 «Правда» газетасининг обзори.

18.00 «Катта пахта хирмони учун», ЎзССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг пахтачилик бош бошқармаси бошлиғи А. Е. Дудко суҳбати (русча). 18.10 Куйлардан — қўшиқларга. 18.40 Спорт эшиттириш (ўзбекча). 19.30 Қорақалпоқ куйлари. 20.00 «Ешлик» радиостанцияси программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Дала меҳнаткашлари учун кечки концерт. 22.20 Шу куни кечки концерт. 22.20 Шу куни қўшиқлари. 22.40 А. Ҳусанов. «Ҳиммат» ҳикояси. Адабий эшиттириш (ўзбекча). 23.15 «Она қалби». Музикали композиция. 24.00 Тунги музикали программа.

Иккинчи программа 8.25 Оммабоп симфоник куйлардан концерт. 9.15 Реклама.

19.00 Совет романи антологияси. А. Толстой, «Сарсонлик-сарғардонликда» (ўзбекча). 19.30 Совет Армияси жангчилари учун. 20.00 Тожикистон композиторларининг асарлари. 20.30 Ўзбек халқ қўшиқлари. 20.50 «Район секретари». Тожикистон радиосининг эшиттириши (ўзбекча). 21.00 Гюнтер Рюкер, «Фотосчинининг жазосаси». Радиоспектакль (ўзбекча). 21.40 Москва.

Учинчи программа 14.00 П. Чайковский. Фортепьяно ва оркестр учун иккинчи концерт. 15.00 С. Айний, «Судхўрнинг ўлими» радиоинсценировкаси (ўзбекча).

17.00 Радионинг музикали премьералари.

---

14 июнь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биология фанлари бўлимларининг зоология профили бўйича бирлашган илмий советнинг кенгаши (Куйбишев кўчаси, 20-уйда биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Г. Ф. Исломова: «Ўрта Осиё гюрза илони заҳаридаги пигмент 1-аминооксидазалар оксидазаси ферментини ажратиб олиш ва унинг баъзи бир хусусиятларини тўрғиниш»

Т. Н. Азимов: «Тошкент областн шароитида асалари оиласининг ўсиши ва кўпайиши ҳамда уяли пакет олиш» деган темада:

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уйда танишиш мумкин.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

4, 5 июнь кечқурун соат 7 да. СССР биринчилиги учун «А» классн олий лигасининг «АРАРАТ» (Ереван) —«ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.

6 бет.

Тошкент оқшоми

31 МАЙ, 1971 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй, Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09 масъул секретарлар —33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари —33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, савдо, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълон бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР А—2565. Р — 01506.